

Det kongelige kunnskapsdepartement
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Drammensveien 288
Postboks 578,
1327 Lysaker
Tlf: 21 02 18 00
Faks: 21 02 18 01
postmottak@nokut.no
www.nokut.no

Saksbehandler: Øystein Lund

Vår ref:
14/356-4

Vår dato: 23.10.2014

Dir. tlf:

Deres ref: 14/3274-1

Deres dato: 24.06.14

Høring av NOU 2014:5 MOOC til Norge. Nye digitale læringsformer i høyere utdanning

NOKUT viser til brev av 24. juni 2014, og takker for muligheten til å avgi en høringsuttalelse. Vi vil til dels kommentere generelle sider ved forslaget, men i særlig grad konsentrere oss omsider som er særlig aktuelt for NOKUTs virksomhet.

MOOC representerer en klar mulighet for kunnskapsutvikling med en tilgjengelighet som gjør det mulig for nye grupper studenter å tilegne seg kunnskap. MOOC representerer også en mulighet for institusjonene til å tilby sin kunnskap i større omfang.

MOOC er også en læringsform som bidrar til å sette den lærende i sentrum, og MOOC fører til at flere kan heve sin kompetanse. MOOC er et faglig supplement som kan bidra til å gi større utbytte av studier, det kan være lett tilgjengelige kurs fra nye eller spesielle høykvalitetsområder som i neste omgang kan inngå i studier og øke kvaliteten av disse. MOOC åpner for en tilgang til faglig spisskompetanse over institusjons- og landegrenser som beriker studiers innhold og/eller kapasitet.

Skal MOOC gis betegnelsen høyere utdanning gjelder ikke bare spesielle krav til opptak og vurdering, men også til utdanningens nærhet til forsknings og utvikling. Dersom MOOC, nasjonale så vel som internasjonale tilbud, skal kunne klassifiseres som (del av) høyere utdanning, må det gis rom for å utvikle både kvalitet og kvalitetssikring. Sporbarhet og prøving av studentenes oppnådde læringsutbytte er sentrale faktorer.

Digitale læringsplattformer

Mange utdanninger har allerede i lang tid tatt i bruk digitalte læringsverktøy. Den digitale leveringsformen er altså ikke noe nytt i seg selv, men fremveksten av MOOC fører med seg at dette skjer i et langt større omfang, og utfordrer også institusjonene når det gjelder godskrivning eller fritak for emner i ordinære studieprogram.

Utvalget mener at digitaliseringen ikke har gått fort nok i Norge, og at nasjonale myndigheter må legge til rette for økt digitalisering av høyere utdanning gjennom nasjonale tiltak som skal støtte opp om institusjonenes arbeid med utvikling av MOOC. NOKUT ønsker disse forslagene

velkommen og vil gjerne medvirke i de sammenhenger der det kan bidra til effektive og kunnskapsbaserte prosesser og bedre utdanningskvalitet.

Uavhengig av MOOC legger den teknologiske utviklingen til rette for en omfangsrik og stadig lettere tilgjengelig kunnskap. NOKUT ønsker å følge denne utviklingen, særlig på områder som utdanningskvalitet, kvalitetssikring og utvikling av kunnskap om studentenes læring. Først og fremst gir den teknologiske utviklingen verktøy for å endre *måten* høyere utdanning gjennomføres på. MOOCs kan brukes i eksisterende utdanning som en del av såkalt «blended learning», der man kombinerer elementer av både campusbasert undervisning og fjernundervisning. Samtidig er det også en nødvendig del av konseptet «flipped learning» - det vil si at studentenes forberedelse til undervisning gjøres på forhånd gjennom f.eks. teknologibaserte tilbud og at læretiden utnyttes til diskusjon og fordypning.

Her kan MOOCs være et supplement til eksisterende utdanning. Det er ikke uvanlig at studenter fullfører profesjonsstudier via E-læring der mer enn 50 % er teknologibasert. Særlig lærer- og sykepleierutdanning er omtalt i slike studier. I slike tilfeller er kvalitetssikring og akkreditering av MOOCs i seg selv av mindre interesse. Det viktige er den helhetlige utdanningen. En implisitt forutsetning for å lykkes med dette, er at pedagogikk styrer valg av teknologisk løsning og ikke omvendt.

Godskriving / fritak og realkompetansevurdering.

Vedrørende MOOC-tilbud fra utenlandske institusjoner (Kap. 9: MOOC i norsk høyere utdanning), innrømmer utvalget at det er utfordringer ved norsk innpassing og godskriving av utenlandsk MOOC uten eksamen og studiepoeng fra utenlandsk institusjon. Et råd fra utvalget er at det initieres en nasjonal utredning om hvordan institusjonenes praksis for godskriving av emner kan forbedres. I et slikt arbeid bør inngå tema om hvordan en institusjons godkjenning av MOOC kan gi føringer for godkjenning av emnet for hele sektoren. NOKUT støtter et slikt forslag.

Det er mulig å tenke seg 4 grader av godskriving eller fritak for faglige enheter som er tatt som MOOC.: 1) Et program opprettes ved en institusjon under UH-loven, og ett eller flere av emnene er et kurs av typen MOOC eller lignende. I slike tilfeller er institusjonen ansvarlig for å faglig godkjenne, kvalitetssikre og vurdere oppnådd læringsutbytte i så vel emnene som programmet som helhet. 2) Institusjonen tilbyr et emne i form av en MOOC. Dette emnet kan inngå i ulike program ved institusjonen, og kan også enkelt tas inn i program ved andre institusjoner. Institusjonen som gir kurset er ansvarlig for å faglig godkjenne, kvalitetssikre og vurdere oppnådd læringsutbytte, mens de program som godskriver emnet forholder seg til emnets godkjenning, og innpasser emnet etter vanlige innpassingsregler. 3) En institusjon gir fritak for et emne (MOOC) fra en institusjon som ikke er under UH-loven, men institusjonen som gir emnet bekrefter at emnet er faglig godkjent, er kvalitetssikret, og institusjonen har vurdert oppnådd læringsutbytte. Også her følger fritaksprosessen kjente prosedyrer. 4) En student ber om å få vurdert sin realkompetanse etter å ha fulgt en MOOC der emnet ikke er godkjent av akkreditert institusjon, og /eller det aktuelle læringsutbyttet er ikke vurdert. En variant av dette vil være der læringsutbyttet for den aktuelle MOOC ikke er angitt. I slike tilfeller må det foretas en eller annen form for realkompetansevurdering for å angi hvorvidt studenten innehar det påståtte læringsutbyttet.

I norsk sammenheng har realkompetansevurdering ikke hatt spesielt stor betydning til nå. MOOC kan komme til å utfordre denne situasjonen. NOKUT ser helst at Kunnskapsdepartementet og

UH-institusjonene kommer til en felles forståelse av hvorvidt MOOCs uten eksamen og studiepoeng bør innpasses i norske program. Hvis praksis blir at slik innpassing bør finne sted, må arbeidet for å få på plass bedre ordninger for realkompetansevurdering intensiveres. Man kan se for seg at de enkelte utdanningsinstitusjoner får på plass bedre ordninger for å realkompetansevurdere MOOC-kurs, og at disse ordningene skaleres for å kunne ta imot en mulig vekst i antall søkere. En annen mulighet er at enkelte institusjoner/kunnskapssentre gis oppdraget i å gjennomføre slike realkompetansevurdering. Begge disse ordningene kan eventuelt kombineres med en ordning som bygger på erfaringer fra NOKUTs ”Godkjenningsordning for personer uten verifiserbar dokumentasjon” (UVD-ordningen) som anvendes på utenlandsk utdanning der utdanningen ikke kan dokumenteres.

I situasjoner der en institusjon, på egen fullmakt, innpasser en ekstern MOOC som del av eget studium, blir det fort et spørsmål om denne innpassingen samtidig gir en form for alminnelig aksept for MOOC’en som del av en hvilken som helst høyere utdanning. For kurs som vitnemålsutsteder selv ikke har kontroll med, er det viktig at kurset ikke bare blir vurdert i den innledende godkjenningen, men at det også vurderes tilstrekkelig ofte og i forhold til det enkelte studiet det innpasses i.

Kvalitetssikring

Når det gjelder MOOC eller lignende som gis ved norske UH-institusjoner, legger NOKUT til grunn at disse vil bli kvalitetssikret i samme grad som ordinære emner. Når det gjelder eksterne MOOC som gir fritak i studieprogram, vil NOKUT påpeke betydningen av at kvalitetssikring ikke bare skjer første gang emnet innpasses, men at dette skjer ofte, og på vitnemålsutstедers/godkjenningens premisser.

Idet er NOKUTs inntrykk at sektoren er opptatt av kvalitetssikringen når noe skal inngå i en grad. Lovverket regulerer også dette ved at institusjonene kan «godskrive» studier som er akkreditert eller har en tilsvarende nasjonal godkjenning. Norske institusjoner som tilbyr MOOC som høyere utdanning, må forholde seg til studietilsynsforskriften. NOKUT er interessert i å samarbeide med slike institusjoner om erfaringer og vurdering av kvalitet i henhold til gjeldende bestemmelser. NOKUT vil også i en planlagt gjennomgang av studietilsynsforskriften foreta en ny vurdering av hvorvidt forskriftens kriterier skaper unødige hindringer for fremveksten av MOOC. Dette vil i særlig grad gjelde punkter om:

1. Fagmiljø, forskning og utvikling og nærhet til studentene
2. Fagmiljøets kompetanse
3. Infrastruktur

Kompetanseheving

NOKUT har ingen innsigelser til rådene som er gitt med bakgrunn i diskusjonen i Kapittel 10 Kvalitet og læringsutbytte. Vi vil fremheve betydningen av at pedagogisk kompetanse i skjæringsfeltet mellom fag- og IKT-kompetanse, må gis et betydelig løft.

I tillegg er det viktig å sikre at institusjonenes organer som har ansvaret for å godkjenne MOOC-emner, samt akkreditere program, har god kompetanse innenfor elektronisk og nettbasert utdanning.

Nye kriterier og retningslinjer for etablering av MOOC-emner og akkreditering av program?

Mange læresteder i Europa, som ligger i frontlinjen når det gjelder utvikling av MOOC og lignende undervisningsformer, har gitt uttrykk for at akkrediteringsorganer bør gi studiestedene et visst rom til å prøve og feile noe i dette nye landskapet – før man eventuelt nedfeller klarere retningslinjer. Som kvalitetssikringsorgan, er NOKUT aktivt med i egne nettverk der MOOC diskuteres. Den generelle holdningen her er at kvalitetssikringsorganene er avventende til høyere utdanning har utviklet mer forståelse for hva MOOC kan være for høyere utdanning.

I en europeisk kontekst er det gjort en del studier og tilrettelegging for kvalitetssikring av e-læring. Idet nederlandsk/flamske kvalitetsorganet NVAO har avgitt en rapport om kvalitetssikring av MOOC, blended learning og online education in General. initiativet E-xcellence (<http://e-xcellencelabel.eadtu.eu/>) i regi av European Association of Distance Teaching Universities ([EADTU](http://eadtu.eu/)) er ett slikt eksempel.

NOKUT mener at det på det nåværende tidspunkt ikke er behov for å utvikle nye metoder og rutiner for å akkreditere og kvalitetssikre MOOC og e-læring. NOKUT vil på den ene siden styrke NOKUTs interne kompetanse og se til at våre egne sakkyndige har tilstrekkelig kompetanse for å vurdere MOOC-kurs. På den annen side vil vi følge utviklingen nøye slik at vi kan identifisere behov for endringer som følger av utviklingen i sektoren.

Terje Mørland
direktør

Øystein Lund
avdelingsdirektør